

[Holstein.]

stand mod en Lovgivning af den Beskaffenhed og med de Formaal, som her søges virkeliggjort.

Olav Olsen: Da vi for en Menneskealder siden fik et Landbrugsministerium her i Landet, fik vi det jo, for at det skulde varetage Landbrugets Interesser udadtil og indadtil, og jeg kan sige, at saa vidt jeg har fulgt det gennem Tiden, har de paagældende Ministre gjort dette Arbejde paa en god og forsvarlig Maade, en Maade, vi kun kan være glade ved.

Om den højtærede Landbrugsminister, vi har for Øjeblikket, har jeg hidtil kunnet sige det samme, men med det Forslag, der foreligger her, Ekspropriation af den danske Jord, hører denne Anerkendelse op. Jeg kunde bruge et stærkt Udtryk om det, der her er sket, men det skal jeg afholde mig fra. Jeg skal sige det saa mildt, som jeg kan, at det er et Overfald fra den højtærede Landbrugsministers Side paa den Stand, hvis Interesser han er sat til at varetage — jeg kan ikke se andet.

Den højtærede Landbrugsminister er jo ældre her i dette Ting end jeg, men jeg er lige saa gammel Landmand, lige saa gammel Bonde som den højtærede Landbrugsminister, og jeg vil sige til den højtærede Minister, at det er min Erfaring fra Landbrugets Historie, at det nuværende Landbrug her i Danmark, som er anerkendt som et af de mest fremmelige Landbrug, man kender i Verden, i alt Fald hvad Produktionen angaar, er bygget paa den private Ejendomsret.

Jeg ved godt, man siger, at naar vi staar saa højt i Landbruget, som vi gør, skyldes det vor Oplysning, vore Skoler, vore Højskoler og Landbrugsskoler og mange andre Ting. Men det skyldes vist ogsaa vore Ejendomsforhold her i Landet, den Fordeling, vi har af vort Jordtilliggende.

Naar vi staar, som vi gør i Landbruget i Øjeblikket, hvor vi har en Produktion, som er enestaaende i Verden, er det ikke, fordi danske Landmænd er dygtigere end Landmændene andre Steder, hverken som Planteavlere eller som Husdyrbrugere, men fordi man i Kraft af det System paa den private Ejendomsrets Grund, som vi her i Landet har haft gennem de sidste Menneskealder, har været i Stand til i hele Landbruget baade i smaa og store Landbrug at producere Varer, som kan sælges

paa Verdensmarkedet som en Enhedsvare, en Standardvare, noget, intet andet Land er i Stand til. Men Grunden, hvorpaa det hele er bygget op, er den private Ejendomsret, og hvis nu den højtærede Landbrugsminister faar Held til at gennemføre de Forslag, han her har forelagt, lægger han Dynamit under den Grundpille, som vort Landbrug hviler paa, og det vil jeg som Bonde have Lov til at advare paa det allerstærkeste imod.

Naar man i Danmark har bygget sin Samfundsøkonomi paa et enkelt Erhverv i saa høj Grad, som man har, idet Indtægten af Landbrugets Eksport til Udlandet er ca. 80 pCt. af Danmarks samlede Indtægter, vil jeg gerne have Lov til at sige, at saa er der en stor Fare ved at røre ved Fundamentet for denne Samfundsudvikling.

Samfundsmæssig set synes jeg, det er en farlig Vej, man er gaaet i et Land som Danmark med en saa stor Befolkning, at man har lagt det hele over paa et enkelt Erhverv, saaledes at Samfundsøkonomien staar og falder med, hvorledes det gaar dette Erhverv. Men naar det er saaledes, maa man respektere det, og det maa den højtærede Landbrugsminister ogsaa gøre, og det gør han ikke, naar han kommer og lægger en saadan Dynamitpatron, som disse Ekspropriationslove er, under Landbruget. Det er min Opfattelse, at hvis disse Lovforslag vedtages i Rigsdagen og føres ud i Livet, vil det Samarbejde, som her er oparbejdet i Danmark, ikke kunne fortsættes i den Grad, som vi kender det og bygger paa.

Jeg forstaar ikke, hvad der har bevirket, at den højtærede Landbrugsminister kan fremsætte et saadant Lovforslag. Det er ikke i Standens Interesse, det er ikke i Landbrugets Interesse, tværtimod. Det er ikke i Husmændenes Interesse, tværtimod. Jeg forstaar det ikke. Det maa være snævre socialdemokratiske Partiinteresser, der gør, at den højtærede Landbrugsminister kan fremsætte et saadant Forslag. Jeg kan heller ikke tænke mig, at det er det radikale Parti, der har fremtvunget det, og jeg forstaar ikke, hvad den højtærede Landbrugsminister har tilsigtet med det.

Nu kan vi jo være enige om — det er vi altsaa indenfor Venstre —, at en fortsat Udstykning, hvis der er Trang der til og der er dygtige Folk til at modtage Husmandslodderne, kan være god, men det er jo meget begrænset, hvor stærkt man